

Redactioneel

In het openingsartikel van het derde nummer van het *Boekmancahier* schrijft de literatuursocioloog Hugo Verdaasdonk over de bijdrage die het onderzoeksprogramma van het werkverband *Marketing en Sociologie van het Boek* levert aan de kunst- en cultuursociologie. Het programma van de literatuursociologen van de Katholieke Universiteit Brabant richt zich op het functioneren van literaire uitgeverijen, literaire critici, literaire tijdschriften, bibliotheken, boekenclubs, en daarnaast op het keuzegedrag van kopers en leners. De laatste jaren ligt het accent in sterke mate op het gedrag van kopers en leners van boeken - op hun beslissing om bepaalde boeken wel en andere niet aan te schaffen. Het onderzoek van het werkverband literatuursociologie is empirisch; de theoretische uitgangspunten sluiten in een aantal opzichten aan bij de opvattingen van Bourdieu.

Het rangenstelsel in het theater vormt de materiële weerslag van een sociale hiërarchie. Vooral in de negentiende en twintigste eeuw nemen de culturele en sociale functies van openbaar toegankelijke theater- en concertzalen in betekenis toe. Over de sociologische betekenis van het rang- en prijsverschil in concertzaal en schouwburg schrijft Cas Smithuijsen in het tweede artikel. Juist in culturele accommodaties geven mensen blijk van hun behoefte aan distinctie. Deze distinctiedrang is in strijd met de bestaande tendens tot nivellering, een aspect dat onlosmakelijk is verbonden met het sociale beleid van de overheid. Distinctiedrift en nivelleringsdwang houden elkaar in evenwicht. Zolang de gesubsidieerde culturele accommodaties worden beheerd door een regime van sociaal beleid zullen de hiërarchische tegenstellingen in de concert- of theaterzaal gematigd blijven.

In 1982 werd een begin gemaakt met de verbouwing van de Stadsschouwburg in Groningen. In dat kader werd een BKR-opdracht verleend tot het ontwerpen en uitvoeren van plafondschilderingen in dit theater. Greetje Tromp reconstrueert in haar bijdrage de gang van zaken rondom de opdrachtverlening en uitvoering van de schilderingen. Aangezien de auteur als zaakwaarneemster van de kunstenaars optrad, beschrijft zij vanuit een insiders-perspectief welke moeilijkheden zich kunnen voordoen bij het opdrachtenbeleid van de overheid op het terrein van de kunst. Zij stelt vast dat de toenemende verstrengeling van de ambtelijke en politieke sfeer een adequaat kunstbeleid in de weg staat.

In *De taal van de kunstenaar*, een bewerking van de doctoraalscriptie van Anneke Spaaks, staan de veranderingen in de beroepsopvattingen van individuele beeldende kunstenaars centraal. In het recente verleden konden beeldende kunstenaars dankzij de BKR min of meer onafhankelijk van de markt opereren. Na de afschaffing van de BKR is deze situatie ingrijpend veranderd. Tegenwoordig dicteert de kunstmarkt de eisen die aan de beroepsuitoefening van beeldende kunstenaars worden gesteld. Aan de hand van diverse rol-opvattingen van het kunstenaarsschap wordt nagegaan welke concessies beeldend kunstenaars in dit verband hebben moeten doen.

In de rubriek Discutabel een bijdrage van Ton Bevers, hoogleraar kunst- en cultuurwetenschappen aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Bij de boekbesprekingen onder meer uitgebreid aandacht voor *Een economie van de kunsten* van Hans Abbing. Bij wijze van uitzondering wordt dit boek besproken door twee recensenten.

Abbing voorziet beide besprekingen van een 'methodologische noot'. In de Onderzoeksberichten en de Onderwijsberichten wordt de lezer geïnformeerd over de stand van zaken op het gebied van het kunstonderzoek. Daarbij wordt zoals gebruikelijk aandacht besteed aan recent verschenen scripties op dit terrein. Het derde nummer van het *Boekmancahier* wordt besloten met een uitgebreide Agenda.

De redactie

Bibliografische gegevens

Zonder auteur (1990) 'Redactioneel'. In: *Boekmancahier*, jrg. 2, nr. 3, 3.